

*Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Kostrzynie
(fot. Wojciech Jankowiak)*

VII. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

1. Bieżące i nowe zadania WIOŚ

W ewidencji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze oraz Delegatury w Gorzowie Wlkp. w 2007 r. znajdowało się łącznie 1512 podmiotów gospodarczych. W ciągu roku przeprowadzono 487 kontroli u 477 podmiotów gospodarczych, w tym: 32 kontrole kompleksowe, 405 kontroli problemowych oraz 50 kontroli interwencyjnych. W 265 przypadkach (54,4 %) stwierdzono naruszenie wymagań przepisów ochrony środowiska i podjęto odpowiednie działania pokontrolne.

Podobnie jak w latach ubiegłych ujawniane nieprawidłowości dotyczyły w największym stopniu gospodarki odpadowej. Najczęściej stwierdzano brak zezwoleń na wytworzenie, transport lub zbiórkę odpadów niebezpiecznych, niedopełnienia obowiązku złożenia informacji o sposobie postępowania z odpadami innymi niż niebezpieczne, niewłaściwego prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów powstających na terenie zakładu oraz niedopełnienia obowiązków z zakresu ochrony środowiska ciążyących na prowadzących instalacje, które wymagają uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Stwierdzano również nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (brak pozwoleń wodno-prawnych), emisji substancji do powietrza (brak pozwoleń na emisję z instalacji technologicznych, brak zgłoszeń instalacji i nie przedkładanie informacji do naliczania opłat za korzystanie ze środowiska) oraz przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. Przeprowadzane kontrole kompleksowe i problemowe wykazały, że w wielu z kontrolowanych zakładów nieznanne były aktualne przepisy ochrony środowiska.

Kontrole z zakresu przestrzegania przepisów ochrony środowiska realizowane w 2007 r. na obszarze działania WIOŚ w Zielonej Górze i Delegatury w Gorzowie Wlkp. obejmowały 12 omówionych poniżej celów kontrolnych.

I. Kontrole podmiotów prowadzących recykling odpadów opakowaniowych

W ramach przeprowadzanego cyklu na terenie województwa lubuskiego przeprowadzono kontrole pięciu podmiotów, w tym czterech recyklerów oraz jednego pośrednika.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że podmioty prowadzące recykling odpadów opakowaniowych, posiadają ważne uregulowania formalno-prawne do prowadzenia działalności i właściwie prowadzą ewidencje przyjmowanych odpadów opakowaniowych jak też ewidencję przekazywanych odpadów do dalszego gospodarowania. Przedkładają w ustawowych terminach Marszałkowi Województwa zbiorcze zestawienie danych zgodnie z treścią art. 37 ustawy o odpadach.

II. Kontrole działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych

Kontrole w powyższym zakresie przeprowadzono w dwóch gminach województwa lubuskiego, w Gminie Świebodzin i Gminie Gorzów Wlkp.

Najczęściej stwierdzonymi nieprawidłowościami był brak u prowadzących działalność gospodarczą tego

typu odpowiednich zezwoleń wymaganych przepisami ustawy o odpadach. Ponadto odpady składowane były na składowiskach innych niż wskazane w decyzjach – decydującą rolę odgrywała tutaj cena odbioru odpadów. Wykazano również nie składanie Marszałkowi Województwa Lubuskiego rocznych informacji dotyczących gospodarki odpadami. Jeden z kontrolowanych podmiotów gospodarczych posiadał decyzje organów gminny wydane na podstawie nieaktualnych przepisów.

Sytuacja w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w ostatnich latach na terenie sprawdzanych gmin zdecydowanie się poprawiła. Coraz więcej przedsiębiorców świadczących usługi transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych posiada profesjonalny sprzęt, przygotowaną kadrę oraz wymagane prawem zezwolenia.

Składowanie odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach” na terenie kontrolowanych gmin staje się coraz rzadsze. Nasila się natomiast problem „podrzucania” odpadów do lasów, rowów lub na nie użytkowane tereny, w małych ilościach (kilka worków) lub pojedynczych sztukach odpadów wielkogabarytowych (np. lodówki, meble).

Zmieniła się forma organizacyjna podmiotów świadczących usługi w zakresie transportu odpadów komunalnych. Sporadycznie są to gminne jednostki organizacyjne prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych na obszarze własnej gminy. Najczęściej usługi takie świadczone są przez firmy, które działają na terenie kilku gmin lub nawet kilku województw.

III. Kontrole instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego

Na terenie województwa lubuskiego na dzień 31 grudnia 2007 r. zlokalizowanych było łącznie 80 instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego, z czego dla 67 instalacji decyzje winien wydać Wojewoda, a dla 13 instalacji Starosta.

W 2007 r. WIOŚ w Zielonej Górze i Delegatura w Gorzowie Wlkp. przeprowadziły kontrolę 26 podmiotów, które znajdowały się na liście wojewódzkiej instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień w stosunku do 4 skontrolowanych instalacji. W 15 przypadkach wydano zarządzenia pokontrolne. Podstawowe nieprawidłowości dotyczyły niewykonywania przez kontrolowane podmioty badań monitoringowych (głównie emisji hałasu do środowiska), brak ewidencji wytwarzanych odpadów, nie przedkładanie wyników pomiarów monitoringowych do WIOŚ, nie przedkładanie do Urzędu Marszałkowskiego zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach wytwarzanych odpadów oraz prowadzenie niewłaściwej eksploatacji instalacji.

W 7 przypadkach wszczęto postępowanie w związku z eksploatacją instalacji bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego, a dla 6 z nich wydano decyzje wstrzymujące użytkowanie instalacji.

IV. Kontrola podmiotów zajmujących się gospodarowaniem zużytymi bateriami i akumulatorami

Według informacji uzyskanych w Urzędzie Mar-

szalkowskim oraz danych posiadanych w WIOŚ ustalono, że na terenie województwa lubuskiego brak było w 2007 roku przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odzysku i recyklingu zużytych baterii i akumulatorów.

W ramach cyklu kontrolnego przeprowadzono kontrole w trzech gminach województwa. W jednej z gmin (Kostrzyn n/Odrą) zorganizowano system zbiórki zużytych baterii i akumulatorów małowagarytowych wyłącznie w placówkach oświatowych. W pozostałych dwóch gminach nie zorganizowano systemu zbiórki ww. odpadów.

Cykl kontrolny gospodarowania użytymi bateriami i akumulatorami wykazał, że gminy nie przywiązują należytej wagi do problemu segregacji odpadów niebezpiecznych, mogących znaleźć się w strumieniu odpadów komunalnych i zagrażać środowisku.

V. Kontrola rolników indywidualnych prowadzących intensywną hodowlę oraz uprawy rolne pod kątem zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego

W 2007 r. przeprowadzono kontrole w 18 gospodarstwach rolnych usytuowanych na terenie gmin Wschowa i Szlichtyngowa. Głównym celem cyklu kontrolnego było sprawdzenie sposobu użytkowania gruntów rolnych pod kątem ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Najczęściej stwierdzane uchybienia w działalności rolników to brak: płyty obornikowej, planu nawożenia, bilansu azotu, analiz gleb, rejestru działań agrotechnicznych oraz nie zapewnienie odpowiedniej objętości zbiorników do przetrzymywania w okresie zimowym gnojowicy, nie uczestniczenie w szkoleniach specjalistycznych.

Zarządzeniami pokontrolnymi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze zobowiązał właścicieli gospodarstw rolnych do usunięcia stwierdzonych uchybień.

VI. Kontrole w zakresie spełniania wymagań przez wyroby wprowadzane do obrotu

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze przeprowadził w 2007 r. łącznie 31 kontroli w zakresie nadzoru rynku, w tym 6 u sprzedawców opakowań i 25 u sprzedawców urządzeń. Kontrolą objęci zostali sprzedawcy hurtowi i detaliczni, importerzy oraz 1 upoważniony przedstawiciel producenta.

Łącznie skontrolowano 103 wyroby, w tym 20 opakowań i 83 urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń, emitujące hałas do środowiska.

Jedyną kontrolowaną przez WIOŚ w Zielonej Górze grupą opakowań były opakowania wykonane z tworzyw sztucznych. Kontroli poddano 35 urządzeń podlegających ograniczeniu emisji hałasu i 48 urządzeń podlegających tylko oznaczeniu gwarantowanego poziomu mocy akustycznej.

Kontrolą oznakowania objęte zostały wszystkie wyroby, tj. 20 opakowań i 83 urządzenia. Analizie dokumentacji poddano 83 urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń.

Kontrole opakowań i urządzeń wykazały nieprawidłowości, które dotyczyły głównie deklaracji zgodności wystawionych dla kontrolowanych urządzeń oraz w kilku przypadkach oznakowania wyrobów.

W 2007 r. przeprowadzonych zostało dodatkowo 7 kontroli wyjaśniających u 4 podmiotów, na wnioski in-

nych wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, dotyczące urządzeń wprowadzonych do obrotu, co do których istniały podejrzenia, że nie spełniają zasadniczych wymagań.

Spośród wszystkich przeprowadzonych w 2007 r. kontroli żadna nie zakończyła się stwierdzeniem nie spełniania przez kontrolowane wyroby zasadniczych wymagań. Podczas przeprowadzonych w 2007 r. kontroli nie wystąpiły przesłanki do przeprowadzania badań wyrobów. W czasie trwania kontroli podmioty, u których stwierdzono nieprawidłowości, zobowiązały się do uzupełnienia braków występujących w dokumentacji (deklaracjach zgodności).

VII. Kontrole stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji

Dokonujący się w ostatnich latach w Polsce szybki rozwój motoryzacji pociąga za sobą konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami pochodzącymi z eksploatacji i złomowania pojazdów. Przeprowadzone analizy rynku samochodów używanych wskazują, iż praktycznie w okresie całego roku na terenie naszego kraju wycyfowanych jest około 1 miliona samochodów. Każdy z nich posiada w swoich instalacjach i wyposażeniu oleje, płyny i smary, które z uwagi na swoje właściwości kwalifikują się do substancji niebezpiecznych stanowiących, w razie niekontrolowanego przedostania się do gruntu lub wód, potencjalne zagrożenie dla środowiska. Niekontrolowane wycieki płynów eksploatacyjnych z samochodów wycofanych z eksploatacji mogą powodować nieodwracalną degradację środowiska. Równie istotne jest prawidłowe zagospodarowanie innych elementów wyposażenia wyeksploatowanych pojazdów. Zużyte opony, elementy tapicerki, części z plastiku mogą być wykorzystane w sposób nieprawidłowy np. w celach opałowycych, prowadząc do zanieczyszczenia atmosfery.

W związku z powyższym każdy pojazd wycofany z użytkowania powinien zostać przekazany do przeprowadzenia operacji złomowania w uprawnionej do tego stacji demontażu pojazdów, która odpowiada wymogom określonym w ustawie o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. z 2005 r., Nr 25, poz. 2002 z późn. zm.). Stacja musi również spełniać kryteria określone rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz. 1206) w sprawie minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Oznacza to, iż uprawnione podmioty gospodarcze prowadzące demontaż pojazdów są zobowiązane do wypełniania rygorystycznych wymagań dotyczących ochrony środowiska, jak również prowadzenia szczegółowej dokumentacji przyjmowanych pojazdów. Teren z prowadzoną działalnością w zakresie złomowania pojazdów musi być utwardzony (szczelna powierzchnia) i wyposażony w instalacje odwadniające z zamontowanym separatorem substancji ropopochodnych, co stanowić ma zabezpieczenie przed przenikaniem szkodliwych substancji do środowiska gruntowo-wodnego. Odpowiednie wymogi ekologiczne muszą być również spełniane przez hale, gdzie samochody poddawane są operacji demontażu. Koniecznym jest ich wyposażenie w specjalistyczny sprzęt taki jak: prasy, wysysarki do płynów, odpowiednie pojemniki do niektórych rodzajów

odpadów, elektronarzędzia itp.,

A. Stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji

W 2007 r. kontrolą objętych zostało 21 przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów, wycofanych z eksploatacji (PWE). Większość ze skontrolowanych stacji demontażu pojazdów prowadziła działalność dodatkową, związaną ze skupem złomu, pomocą drogową, usługami transportowymi lub mechaniką pojazdową.

Na 21 skontrolowanych stacji demontażu PWE wszystkie posiadały uregulowaną stronę formalno-prawną w zakresie gospodarki odpadami, tj. aktualne pozwolenia (decyzje) wojewody na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem prowadzenia działalności w zakresie odzysku, zbierania i transportu odpadów. Przeprowadzone w 2007 roku kontrole wykazały jednak, że spośród wszystkich kontrolowanych stacji demontażu 16 nie przestrzegało warunków posiadanych decyzji w zakresie gospodarki odpadami. Nieprawidłowości dotyczyły głównie prowadzonej ilościowej i jakościowej ewidencji wytwarzanych i zbieranych odpadów (brak pełnej ewidencji odpadów, niepoprawnie wypełnianie kart ewidencji i kart przekazania odpadów, brak kart ewidencji, itp.).

Stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji wyposażone były wprawdzie w niezbędny sprzęt przeznaczony do demontażu pojazdów ale spośród wszystkich skontrolowanych stacji, żadna nie posiadała wprowadzonego certyfikowanego systemu zarządzania środowiskowego.

Spośród 21 skontrolowanych stacji demontażu pojazdów 15 spełniało minimalnych wymagań, określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. z 2005r., Nr 143, poz. 1206 z późn. zm.).

W wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości zakłady pouczone zostały o ciążyących na nich obowiązkach oraz o konsekwencjach ich nieprzestrzegania. Zarządzeniami pokontrolnym Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze zobowiązał podmioty prowadzące stacje demontażu do usunięcia stwierdzonych uchybień. Kopie wydawanych przez tut. Inspektorat zarządzeń pokontrolnych przesyłane były na bieżąco do Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.

B. Przedsiębiorcy, którzy wystąpili z wnioskiem o uzyskanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów

W 2007 r. skontrolowano 3 podmioty, które wystąpiły do Wojewody Lubuskiego z wnioskiem o uzyskanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów, w związku z prowadzeniem demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Spośród 3 skontrolowanych stacji demontażu jedna spełniała minimalne wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. z 2005 r., Nr 143, poz. 1206 z późn. zm.). Pozostałe dwie firmy nie spełniały minimalnych wymagań i Wojewoda Lubuski po otrzymaniu opinii tut. Inspektoratu odmówił wydania pozwolenia na wytwarzanie odpadów.

C. Podmioty nie umieszczone w wykazie wojewody, a podejrzane o prowadzenie demontażu pojazdów

W 2007 r. Inspektorat skontrolował 2 podmioty podejrzane o prowadzenie nielegalnej stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Analiza dokumentacji jednej z firm wykazała brak uregulowanej strony formalno-prawnej w zakresie gospodarki odpadami. W czasie oględzin terenu drugiej firmy nie stwierdzono prowadzenia demontażu pojazdów. Oględziny wykazały obecność nieznacznych ilości odpadów w miejscu na ten cel nie przeznaczonym.

W wyniku stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości właściciele podmiotów gospodarczych zostali pouczeni o spoczywających na nim obowiązkach wynikających z przepisów ochrony środowiska oraz o konsekwencjach ich nieprzestrzegania.

Zarządzeniem pokontrolnym zostali zobowiązani do usunięcia stwierdzonych uchybień.

D. Punkty zbierania pojazdów

Na terenie województwa lubuskiego w 2007 r. skontrolowano 2 punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji. Dodatkowym profilem działalności firm była m.in.: pomoc drogową, parking, transport ciężarowy, sprzedaż złomu i wynajem maszyn i urządzeń.

Punkty zbierania pojazdów posiadały uregulowany stan formalno-prawny w zakresie zbierania odpadów, tj. posiadały decyzje Starosty, udzielające pozwoleń na zbieranie pojazdów wycofanych z eksploatacji. Jeden z przedsiębiorców nie posiadał uregulowanego stanu formalno-prawnego w zakresie gospodarowania odpadami, powstającymi w wyniku prowadzonej dodatkowej działalności gospodarczej.

Przeprowadzone przez tut. Inspektorat kontrole obu punktów zbierania PWE wykazały, że nie spełniają one wszystkich wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 12 października 2005 r. w sprawie wymagań dla punktów zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. z 2005 r., Nr 214, poz. 1806, z późn. zm.). Niespełnienie minimalnych wymagań spowodowane było brakiem systemu odprowadzania ścieków przemysłowych i brakiem separatora substancji ropopochodnych.

W obu przypadkach tut. Inspektorat poinformował odpowiedniego Starostę o niespełnieniu przez punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji minimalnych wymagań. Starosta w obu przypadkach cofnął pozwolenia na zbieranie pojazdów wycofanych z eksploatacji.

VIII. Kontrole podmiotów zajmujących się zbiórką i utylizacją sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Dokonujący się w ostatnich latach w Polsce szybki rozwój gospodarczy jest przyczyną wyraźnego wzrostu ilości sprzętu RTV i AGD w polskich gospodarstwach domowych. Pociąga to za sobą konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny obejmuje szeroką gamę powszechnie wykorzystywanych przez nas produktów. Znajdujące się w jego podzespołach substancje tj. metale ciężkie (rtęć, ołów, kadm i chrom), związki chlorowcowe (CFC, PCB, PCV oraz bromowane sub-

stancje przeciwpalne) mogą powodować poważne problemy środowiskowe. Wiele z tych substancji po uwolnieniu do środowiska może mieć działanie toksyczne i stanowić zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi.

13 lutego 2003 r. weszła w życie Dyrektywa WEEE 2002/96/EC w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego wskazująca na konieczność prowadzenia spójnej dla wszystkich krajów UE polityki gospodarowania odpadami pochodzącymi ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Dyrektywa zobowiązuje państwa Unii Europejskiej do wprowadzenia stosownych ustaw, które zobowiązują producentów sprzętu elektrycznego i elektronicznego do pokrywania kosztów zbierania, przetwarzania, odzysku i przyjaznego dla środowiska usuwania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W dniu 29 lipca 2005 r. w Polsce wprowadzona została ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1495), która dała podstawy prawne do stworzenia systemu zbierania elektrycznych i elektronicznych odpadów oraz bezpiecznego dla środowiska ich przetwarzania, odzysku surowców i materiałów oraz recyklingu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze przeprowadził w 2007 r. łącznie 20 kontroli u 19 podmiotów posiadających decyzje Wojewody Lubuskiego na prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Spośród 19 skontrolowanych zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, 16 do dnia rozpoczęcia kontroli nie rozpoczęło działalności związanej z przetwarzaniem sprzętu.

Wśród tych podmiotów wszystkie wpisane były do rejestru przedsiębiorców i organizacji odzysku prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie i posiadały decyzje Wojewody Lubuskiego na prowadzenie działalności związanej z przetwarzaniem zużytego sprzętu, zgodnie z art. 48 i art. 92 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.).

Jeden z kontrolowanych w 2007 r. podmiotów prowadził instalację – zakład przetwarzania, w miejscu innym niż wskazanym w decyzji wojewody na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem działalności w zakresie odzysku, zbierania i transportu odpadów. Natomiast 12 zakładów nie było w pełni dostosowanych technicznie lub organizacyjnie do prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu.

Najczęściej występującą nieprawidłowością podczas kontroli zakładów przetwarzania był brak urządzeń do usuwania wycieków, separatora cieczy oraz odstojnika i odolejacza, pojemników na odpady i części przeznaczone do ponownego użycia. Ponadto często też podmioty nie przedkładały Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie kwartalnych sprawozdań o masie zebranego i przetworzonego sprzętu. W pojedynczych przypadkach stwierdzono także brak szczelnego podłoża i zadaszenia w miejscu magazynowania sprzętu, urządzenia ważącego oraz urządzeń zapewniających oczyszczanie wód opadowych i roztopowych. W jednym przypadku kontrolowany podmiot nie prowadził ewidencji odpadów, nie posiadał świadectwa

kwalifikacji na wykonywanie działalności związanej z substancjami kontrolowanymi i uregulowanego stanu prawnego w zakresie gospodarki odpadami w nowym miejscu prowadzenia instalacji.

W wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości zakłady poinformowane zostały o ciążących na nich obowiązkach oraz o konsekwencjach ich nieprzebrzegania. Zarządzeniami pokontrolnymi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Zielonej Górze zobowiązał podmioty do usunięcia stwierdzonych uchybień. W jednym przedsiębiorstwie wstrzymano prowadzenie działalności do czasu uzyskania decyzji w zakresie gospodarki odpadami, w dwóch przypadkach Inspektorat wystąpił do Wojewody Lubuskiego o cofnięcie pozwoleń na wytwarzanie odpadów, z uwzględnieniem prowadzenia działalności w zakresie odzysku i zbierania odpadów.

IX. Kontrole podmiotów uczestniczących w międzynarodowym obrocie odpadami

Kontrole podmiotów uczestniczących w międzynarodowym obrocie odpadami prowadzone były w związku z przesłanymi decyzjami Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. W 2007 r. przeprowadzone zostały kontrole 5 podmiotów sprowadzających odpady na teren Polski.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień w przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony środowiska, wykazano jednak w jednej firmie wykazała jednak na brak przygotowania logistycznego na przyjęcie i przetworzenie odpadów do produkcji paliwa alternatywnego. Negatywna opinia WIOŚ była jedną z przyczyn odmowy wyrażenia zgody na transport odpadów na teren Polski.

X. Kontrole transgranicznego przemieszczania odpadów

W 2007 r. przygotowano 3 akcje kontrolne w ramach projektu IMPEL TFS "Europejskie akcje inspekcyjne":

- w dniu 22.02.2007 r. (skontrolowano 4 transporty),
- w dniach 4 i 15.06.2007 r. (skontrolowano 26 transportów),
- w dniu 4.10.2007 r. (skontrolowano 17 transportów odpadów),

W przedmiotowych akcjach brali udział funkcjonariusze Straży Granicznej, Inspekcji Transportu Drogowego, Policji oraz Izby Celnej. Kontrole przeprowadzono w wyznaczonych punktach kontrolnych na autostradzie, na przejściach granicznych w Olszynie oraz Świecku.

Łącznie w ramach akcji zatrzymano 27 nielegalnych ładunków odpadów. W większości przypadków była to niesortowana odzież wymieszana z obuwem oraz zużyte, uszkodzone pojazdy, jak również odpady złomu stalowego. Ponadto odnotowano pojedyncze przypadki transportu odpadów komunalnych, złomu aluminiowego oraz sprasowanych bel z zabrudzonych folii. Wszystkie nielegalne transporty zostały zawrócone do kraju wysyłki. Krajem przeznaczenia zatrzymanych i zawróconych odpadów była Polska.

W 2007 r. przeprowadzono 9 kontroli podmiotów w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów, w tym 6 kontroli przeprowadzonych na wnio-

sek GIOŚ. Jedna kontrola, w sprawie wydania zezwolenia na przywóz odpadów nie odbyła się, ponieważ pod wskazanym adresem nie była prowadzona żadna działalność gospodarcza.

W przeprowadzonych kontrolach na terenie podmiotów gospodarczych nie stwierdzono naruszeń dotyczących decyzji GIOŚ, stwierdzono natomiast 2 przypadki nielegalnego przemieszczania odpadów. Transporty zostały zatrzymane w rejonie przejścia granicznego w Olszynie celem przeprowadzenia stosownych działań organów związanych z transgranicznym przemieszczaniem odpadów (służba celna, inspekcja ochrony środowiska oraz organy ścigania). W każdym przypadku na miejsce byli wzywani przedstawiciele WIOŚ Zielona Góra celem dokonania oceny przewożonych materiałów. W jednym przypadku wymierzono karę administracyjną w wysokości 90 000 zł.

XI. Kontrole potencjalnych sprawców awarii

W zakładach mogących potencjalnie spowodować poważne awarie wykonano 8 kontroli. Na zaplanowane 4 kontrole przestrzegania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych wykonano 6 kontroli.

Przedstawiciele WIOŚ brali ponadto udział w kontrolach transportu materiałów niebezpiecznych organizowanych przez inne organy (Policję, Inspekcję Transportu Drogowego, Straż Graniczną). Przeprowadzono również dwie wspólne kontrole ze Strażą Graniczną i Inspekcją Transportu Drogowego (w lutym i październiku) w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów.

Ogółem wydano 7 zarządzeń pokontrolnych obejmujących 8 nałożonych obowiązków, w tym:

- 2 zarządzenia pokontrolne w zakładach o dużym ryzyku,
- 2 zarządzenia pokontrolne w zakładach o zwiększonym ryzyku,
- 3 zarządzenia w zakładach z tytułu ustawy o substancjach i preparatach chemicznych.

Przeprowadzone kontrole i stwierdzone na ich podstawie naruszenia dotyczyły w szczególności:

- niedopełnienia obowiązku zgłoszenia zakładu jako zakładu zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej,
- braku realizacji obowiązku opracowania programu zapobiegania poważnym awariom,
- zdezaktualizowania dokumentacji formalno-prawnej dotyczącej funkcjonowania zakładu dużego ryzyka powstania poważnej awarii,
- zdezaktualizowania dokumentacji formalno-prawnej dotyczącej funkcjonowania zakładu zwiększonego ryzyka poważnej awarii,
- nie poinformowanie Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych o fakcie wprowadzania na rynek preparatu niebezpiecznego,
- braku aktualizacji kart charakterystyk substancji niebezpiecznych wprowadzanych na rynek; kontrolowane zakłady na bieżąco kontaktowały się z producentami lub dystrybutorami preparatów, którzy przysyłali w trakcie kontroli zaktualizowane do obecnie obowiązujących przepisów karty charakterystyki.

Znaczącą poprawę odnotowano w zakresie stanu technicznego eksploatowanych instalacji stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii.

W sprawach zwalczania poważnych awarii WIOŚ współdziałał z Państwową Strażą Pożarną, organami administracji rządowej i samorządowej, Policją, Państwową Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Transportu Drogowego, organami Nadzoru Budowlanego. Między innymi przedstawiciele WIOŚ brali udział w ćwiczeniach sprawdzających założenia wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego w jednym z Zakładów, ćwiczeniach ratowniczych Odra 2007, których tematem było „Usuwanie skutków wycieku substancji ropopochodnych do rzeki Odry”.

Współpraca ze Strażą Graniczną polegała na wymianie doświadczeń w zakresie awarii i innych tzw. miejscowych zdarzeń, w tym na szkoleniu przez Inspekcję pracowników Straży Granicznej w zakresie przeciwdziałania transgranicznemu przemieszczaniu odpadów.

W roku 2007 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze zarejestrował informacje o wystąpieniu dwóch zdarzeń posiadających znamiona awarii przemysłowych. Pożar obiektu hodowlanego i wyciek produktów naftowych z terenu bazy paliw do wód powierzchniowych.

W jednym z przypadków jego przyczyną było umyślne działanie człowieka zmierzające do odniesienia korzyści materialnych. W drugim przypadku prawdopodobną przyczyną zdarzenia było zwarcie instalacji elektrycznej powodujące pożar budynku inwentarskiego hodowli trzody chlewnej.

W przypadkach poważnych awarii WIOŚ w Zielonej Górze realizuje określone procedury zgodnie ze „Szczegółowymi Zasadami Postępowania...” określonymi przez GIOŚ we wrześniu 2007 roku oraz Zarządzeniem wewnętrznym nr 17/2002 Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Zielonej Górze. Zgodnie z nimi przedstawiciele WIOŚ, po zgłoszeniu (najczęściej przez jednostki PSP) wystąpienia zdarzenia, uczestniczą w akcji ratowniczej.

XII. Kontrole interwencyjne

W 2007 r. do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze oraz Delegatury WIOŚ w Gorzowie Wlkp. wpłynęło 75 wniosków o podjęcie interwencji.

Dwadzieścia pięć spraw przekazano do załatwienia według właściwości do innych organów i instytucji: urzędów miast i gmin, starostw powiatowych, powiatowych inspektorów sanitarnych i inspektorów nadzoru budowlanego oraz Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody.

- liczba kontroli – 50,
- liczba mandatów karnych – 10,
- liczba zarządzeń pokontrolnych – 29,
- liczba wydanych decyzji nakładających zobowiązania niepieniężne – 1.

Najliczniejsze grupy spraw zgłaszanych do WIOŚ w 2007 r. dotyczyły uciążliwości hałasowych (22 % ogółu spraw), gospodarki odpadowej (22 %) i spraw różnych (21 %). W grupie spraw związanych z uciążliwym hałasem występowały problemy związane z głośnie pracą wentylatorów i klimatyzatorów oraz urządzeń technologicznych charakterystycznych dla kontrolowanego podmiotu np. stolarni, betoniarni, warsztatów mechanicznych, itp. Wnioski związane z gospodarką odpadową dotyczyły głównie niezgodnego z obowiązującymi przepisami sposobu postępowania z odpadami, a w

szczegółności składowania odpadów w miejscu na ten cel nie przeznaczonym, niewłaściwego składowania obornika i osadów ściekowych oraz związane z tym uciążliwości zapachowe, a także zanieczyszczenie odpadami powierzchni gruntu.

Sprawy różne dotyczyły jednoczesnego negatywnego oddziaływania na różnorodne komponenty środowiska np. uciążliwości hałasowej agregatów chłodniczych i uciążliwości zapachowych z ubojni trzody chlewnej, uciążliwości hałasowej oraz pylenia trocin w trakcie wyładunku i załadunku drewna, wylewania gnojowicy na pola i związane z tym odory itp.

W grupie spraw związanych z ochroną czystości wód i gospodarką ściekową zgłaszano głównie takie uchybienia jak: przelewanie się ścieków z bezodpływowego zbiornika do gruntu, wylanie zawartości beczkowsów do lasu, podłączenia kanalizacji sanitarnej budynków mieszkalnych do kanalizacji deszczowej, odprowadzanie nieczyszczonych ścieków do rowu melioracyjnego.

Tematyka zgłaszanych spraw z zakresu ochrony powietrza dotyczyła uciążliwości związanych z eksploatacją kotłowni w drobnych zakładach rzemieślniczych (piekarnie) i budynkach mieszkalnych oraz emisji pyłów ze stolarni.

Jednym z problemów najczęściej wymienianych we wnioskach o podjęcie interwencji jest uciążliwość zapachowa. W większości zgłoszonych przypadków przyczyną występowania uciążliwych odorów było niewłaściwe wykorzystywanie komunalnych osadów ściekowych (5 przypadków), nieprawidłowe gromadzenie obornika (3 przypadki) oraz w jednym przypadku emisja odorów z ubojni trzody chlewnej. We wszystkich przypadkach stwierdzono niewłaściwe gromadzenie lub zagospodarowanie tak specyficznych i złowonnych „odpadów”. Jedną z przeszkód w skutecznym eliminowaniu tego typu zjawisk jest brak uregulowań formalno-prawnych pozwalających na ocenę stopnia uciążliwości odorów.

Opracowali: *Maria Staroń,*
Janusz Tylzon

Tab. VII.1.1. Liczba kontroli i skontrolowanych podmiotów w województwie lubuskim w 2007 r.

Rodzaj zadania kontrolnego	Tematyka kontroli	Liczba kontroli	Liczba zakładów
Wszystkie kontrole razem z interwencyjnymi, w tym:		487	472
1. Kontrole planowe		377	367
Cykl kontrolny krajowy	1. Kontrola podmiotów prowadzących recykling odpadów opakowaniowych	5	5
	2. Kontrola działalności w zakresie odzysku, zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych	15	15
	3. Kontrola instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego	30	30
	4. Kontrola podmiotów zajmujących się gospodarowaniem zużytymi bateriami i akumulatorami	3	3
	5. Kontrola rolników indywidualnych pod kątem zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego	18	18
	6. Kontrola w zakresie spełniania wymogów przez wyroby wprowadzone do obrotu	31	22
	7. Kontrola stacji demontażu pojazdów	29	28
	8. Kontrola podmiotów zajmujących się zbiórką i utylizacją sprzętu elektrycznego i elektronicznego	20	19
	9. Kontrole podmiotów uczestniczących w międzynarodowym obrocie odpadami	6	6
	10. Kontrola transgranicznego przemieszczania odpadów.	9	7
	11. Kontrole pod kątem przestrzegania przepisów substancji kontrolowanych	37	37
Cykl kontrolny wojewódzki	Kontrola gmin w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadowej	14	14
Kontrole wspólne z Inspekcją Sanitarną	Gospodarka przeterminowanymi odczynnikami w wybranych szkołach ponad podstawowych w powiecie Zielona Góra i Nowa Sól	5	5
Kontrole wspólne z PSP	Kontrola potencjalnych sprawców awarii	7	7
Pozostałe kontrole wynikające z planu rocznego		134	136
2. Kontrole pozaplanowe		110	108
2.1 Kontrole interwencyjne w tym:		50	50
2.2 pozostałe		2	2

2. Przeciwdziałanie poważnym awariom

Podstawowym aktem prawnym Państw Unii Europejskiej w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi jest Dyrektywa Rady z dnia 9 grudnia 1996 r. nazywana Seveso. 16 grudnia 2003 r. została wydana poprawka-upełnienie do Dyrektywy Seveso II w postaci Dyrektywy 2003/105/EC. Jak wskazuje dodany człon II Dyrektywa Seveso II zastępuje oryginalną Dyrektywę Seveso tj. Dyrektywę Rady 82/501/EEC z dnia 24 czerwca 1982 r.. Oryginalną Dyrektywę Seveso 82/501/EEC nazywa się Dyrektywą Seveso I. Dyrektywa Seveso I wzięła swoją nazwę od włoskiego miasta Seveso, które zostało dotknięte poważną awarią z udziałem toksycznych dioksyn.

W 2007 roku w stanach magazynowych substancji niebezpiecznych w zakładach znajdujących się w obszarze województwa lubuskiego podlegających dyrektywie Seveso nie zaszły istotne zmiany.

Rozpoczęto natomiast przygotowania do zmian planowanych na 2008 r. W ostatnim kwartale 2007 r. w Zakładach Włókien Chemicznych „Stilon” S.A. w Gorzowie Wlkp. rozpoczęto usuwanie, z instalacji wspomagającej proces polimeryzacji, niebezpiecznej substancji (wodziany hydrazyny). Ponadto, instalacja amoniakalna należąca pierwotnie do ZWCH „Stilon” przeszła we władanie Zakładu Energoelektrycznego „Energostil” Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. Podjęte działania spowodują w 2008 r. zmiany w klasyfikacji zakładu ZWCH „Stilon” S.A. do grupy zakładów zwiększonego ryzyka. Natomiast przejście pod koniec 2007 r. instalacji amoniakalnej przez Zakład Energoelektryczny „Energostil” Sp. z o.o. zakwalifikował ten podmiot gospodarczy do zakładów zwiększonego ryzyka. Liczba zakładów zaliczonych do tzw. III grupy mogących być potencjalnie przyczyną poważnych awarii, w stosunku do roku poprzedniego, nie zmieniła się.

Prowadzona przez Inspektorat Ochrony Środowiska ewidencja zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii, na koniec 2007 roku, obejmowała pięć zakładów dużego ryzyka (tzw. ZDR) i trzy zakłady zwiększonego ryzyka (tzw. ZZR) oraz pięć zakładów mogących potencjalnie być przyczyną poważnych awarii (tzw. III grupa).

Zakłady dużego ryzyka

1. Rozlewnia Gazu Płynnego Shell w Nowej Niedrzwi-
cy,
2. Rozlewnia Gazu Płynnego w Krośnie Odrzańskim,
3. Rockwool Polska w Cigacicach,
4. Kronopol Żary,
5. Zakłady Włókien Chemicznych "Stilon" S.A. w Go-
rzowie Wlkp. (w trakcie zmian klasyfikacji).

Zakłady zwiększonego ryzyka

1. Zakład Energoelektryczny „Energostil” Sp. z o.o.
w Gorzowie Wlkp.,
2. Baza Magazynowa Paliw Płynnych PKN Orlen
w Nowej Soli,
3. Rozlewnia Gazu Płynnego w Żaganiu.

Zakłady nie zakwalifikowane do żadnej kategorii, ale mogące być przyczyną awarii (III grupa)

1. PERN „Przyjaźń” – rurociąg naftowy przebiegają-
cy przez teren województwa,
2. Elektrociepłownia Gorzów S.A. w Gorzowie Wlkp.,
3. Mleczarnia w Gorzowie Wlkp.
4. Lubuskie Zakłady Drobiarskie ELDROP w Świe-
bodzinie
5. NORDIS Chłodnie Polskie Sp. z o.o. w Zielonej Gó-
rze.

Wszystkie zakłady mają uregulowaną stronę formalnoprawną w zakresie poważnych awarii przemysłowych. W 2007 roku na terenie wyżej wymienionych zakładów nie wystąpiły awarie, w których uczestniczyłyby magazynowane substancje niebezpieczne. Obowiązkowe kontrole, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w zakładach dużego ryzyka są prowadzone 1 raz w roku, a w zakładach zwiększonego ryzyka 1 raz na 2 lata. Są to kontrole, które pracownicy Inspekcji przeprowadzają wspólnie z przedstawicielami Państwowej Straży Pożarnej. Prowadzenie wspólnych kontroli jest jednym z elementów realizacji porozumienia zawartego pomiędzy Lubuskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, a Lubuskim Wojewódzkim Komendantem Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp.

Liczba instalacji oraz ilość zmagazynowanych substancji niebezpiecznych w instalacjach znajdujących się w pozostałych zakładach nie wymienionych wyżej utrzymała się na poziomie roku poprzedniego.

Najwięcej na terenie województwa lubuskiego jest instalacji zawierających amoniak (10 instalacji), w drugiej kolejności kwas solny (5 instalacji), następnie ropę naftową (4 instalacje) i środki pirotechniczne (1 instalacja).

*Opracowali: Tomasz Parada,
Andrzej Uchman*